

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

Bəyazid Bistami həzrətləri [777 - 848] buyurur:

“O kəs bəxtinə vərdir ki, yalnız bir təlaş və (yənəni daim bir olan Allahı zikr halındadır).Gözünü sataşan, qulağı ilə eşitdiyi lüzumsuz şeyləri qəlbinə məşğul etməz. Kim mərifətullahı sirrinə aqah olarsa, özünü Allahdan uzaqlaşdıran hər şeydən üz çevirər”. ^[1]

[Ayeyi-kərimədə buyurulur:

“**O kəs ki, lağlağıdan** (lüzumsuz şeylərdən, qadağan olunmuş əməllərdən) **üz döndərər**” (əl-Muminun, 3).

Hədəsi-şərifdə də belə buyurulmuşdur:

“**İnsanın lüzumsuz şeyləri tərki etməsi onun yaxşı bir müsəlman olmasındandır**”. (Tirmizi, Zöhd, 11; İbn Macə, Fitən, 12)

Qəlbi masivadan, yəni Allahdan uzaqlaşdıran hər şeydə təmizləyərək, daima Haqqa yönəlmək mərifətullahı nail olan möminlərin vəsfidir. Dünyaya gəlmə səbəbimiz də Haqqa qulluq və mərifətullah, yəni Haqq-Təalanı qəlbən tanıya bilməkdir. Buna nail olan möminin qəlbi Allah-Təalanın əzəmət, qüdrət və sonsuz nemətlərinin təfəkkürü içində daim **zikr, fikir** və **şükür** halını mühafizə edir.

Mənəvi tərbiyənin ən mühüm qayələrindən biri də “**İkarda, könül Yarda**” düsturunu qazanmaqdır. Bu düstur isə sadəcə ibadət əsnasında deyil, dünya ilə məşğuliyətdə belə qəlbi Allaha verə bilmək və həyatın heç bir mərhələsində Ondən qafil qalmamaqdır. Beləliklə də daimi zikr halına qovuşa bilməkdir.

Bu hal qəlbi daima ilahi riza istiqamətində saxlayan və günahlara meyl etməkdən qoruyan, mənəvi zireklik, fərasət və bəsirət nuru əldə etməyə vəsilədir. Ayeyi-kərimədə buyurulur:

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

“Allahı unutduqları üçün Allahın da onları özürünə unutturduğu (xeyirlərini başa düşməyən) kimsəni bənzəməyin! Onlar (Allahın itaətindən çıxmış) **fasıqlıdır!**”
(əl-Həşr, 19)

İnsan Allahdan qafil qaldığı zaman günah işlənir. Heç kim bismillah deyərək qardaşına zərər verməz. Qəlbi “Allah” deyən bir adam qəlblərə tikan batıra bilməz, bilərəkdən qul haqqına girməz, haramlara dalmaz.

Bəyazid Bistami hüzurli də istiqamət halını saysız kəramətdən üstün görmüşdür. Necə ki, bir gün ona:

“- Sizin su üstündə yeridiyinizi söyləyirlər”,- dedilər. Həzrət isə:

“- Hər hansı bir çöp də suyun üstündə üzür”,- cavabını verdi.

“- Havada uçursunuz”,- dedilər.

“- Quş da havada uçur”,- buyurdu.

“- Bir gecədə Kəbəyə gedirsiniz”,- dedilər.

“- Hər hansı bir cin, yaxud şeytan da bir gecədə Hindistandan Dəməvəndə gedir”,- buyurdu.

“- Elə isə könül ərlərinin işi nədir?” deyərək sual verdikdə belə buyurdu:

“- Allah-Təaladan başqasına könül bağlamamaq!”^[2]

Osman Nuri TOPBAŞ -HAQQ DOSTLARINDAN HİKMƏTLƏR BƏYAZID BİSTAMI -1-

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

Bəyazid Bistami həzrətini buyurur:

"Çox zikr dən çox olan deyil, qəlbdən uzaq və hüzur içində edilən zikrdir".

[Zikrin feyz və ruhaniyyətindən layiqincə istifadə edə bilmək üçün qəlben və zehnen də zikrə daxil olmaq lazımdır. Eynilə namaz kimi zikrin də qəlb və bədən ahəngi ilə ifa edilməsi zəruridir. Yeni dil zikr edərkən qəlb də zikrin mənasını təfəkkürdə dərinləşməlidir.

Özümüzü daima Haqq-Taalının hüzurunda bilərək Onun bizi hər an və məkəndə gördüyü, hətta bizə şah damanımızdan da yaxın olduğu idrakı ilə Haqqa yönəlməliyik. Məhz belə bir yönəliqlə qəlbə "hüzur" halı gərcəkəşir. Arif insanların "hüzur" sözü ilə qəsd etdikləri də "bədənə rahatlıq" deyil, Allah ilə bərabərlik şüurunun qəlbə yerləşməsi ilə hasil olan **"daimi zikr"** halıdır.

Özünü hər an İlahi hüzurda hiss etməyin qəlbə qazandıracığı mənəvi tərəvət zikri ən yüksək səviyyəyə yüksəkdir. Haqq-Taala zikrin kamalına nail olan həqiqi zikr əhlindən ayeyi-kərimədə belə bəhs edir:

"Möminlər yalnız o kilsələrdir ki, Allah adı çəkildikdə (Onun heybet və əzəmətindən) ürək titrər və qorxudan titrər!" (Əl-Əhfal, 2)

Deməli, zikrə qəsd edilən yalnız dil ilə təkrarlamaq deyil. Əksinə, dilin tələffüz etdiyi ismə aid mənalardan təfəkkürü ilə qəlbərin titrəməsi və zikir hala gəlməsidir.

Hizret **Mövlana** könlü feyzindən məhrum olaraq, ibadətə sırf şəkildən ibarət olanlara belə səslənir:

"Ey qəlib, kaş sən cəfərin zaman üzünü sənə mimiyyəti ilə Haqqa çevirib, bilirdin. Ucalardan uca olan Rəbbim həzrətə cür nəqşən sifətində uzaqdır" sözünün mənəvi layiqində idrak edib, bilirdin. Yəni cəfərin sənə cəfərin sifətində uzaqdır, (sənəni mənəvi cəfərdən qırdacaq bir) könlü sənə cəfərin sifətində deyil."

İxtis, təqva, xüsu kimi qəlbə keyfiyyətlərdən məhrum olaraq qəflətlə edilən ibadətələri fani ortaqlar və mənəvi kriterlə doludur. Ona görə də ibadətələri ixtisla edə bilməzsiniz.

Bu bərdə hədisi-şərifdə belə buyunur:

Osman Nuri TOPBAŞ -HAQQ DOSTLARINDAN HİKMƏTLƏR BƏYAZID BİSTAMI -1-

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

"Dinində ixtisarı ol Bəli: ed: d: yin t: qədr: işli d: yin az: m: l: d: s: n: n: üçün k: fay: t: d: r"(Hakim, Müstədrək, IV, 341)

Yeni masivə düşüncələrindən təmizlənmiş, xalis bir qəlbə edilən saleh əməllər az da olsa Haqq qatında çox qiymətliyə. Bunun əksinə, xüsusən də, hüzur da ixtisarıdan uzaq, qəfil qəlbə edilən əməllər isə -kəmiyyət olaraq ne qədər çox olsa da- qiymət olaraq o qədər də dəyər dağımır.

Necə ki, Allah-Taala ayeyi-karimədə:

"Hənsizsiniz m: l: c: daha göz: l: olduğunu sınamaq (b: l: l: etm: k) üçün ölümü v: h: yati yaradan Odur..."(əl-Mük, 2) buyurur. Diqqət etsək görərik ki, burada hənsizlərin "daha çox" əməl edəcəyi yox, "daha göz: l:" əməl edəcəyinə əhəmiyyət verilir.

Qeyd edəcəyimiz rəvayət bu xüsusə necə də gözəl misaldır:

Bir gün İbn M: sud təbəun nəslindən olan dostlarına belə dedi:

- Siz Rəsulullahın əshabından daha çox (nəfilə) oruc tutur, namaz qılır və saleh əməllər işləməyə cəhd edirsiniz. Lakin onlar sizdən daha xeyirli idilər.

- Bu necə olur?,- deyər soruşdular.

- Onlar dünyaya qarşı sizdən daha zahid, axirətə də sizdən daha meyilli idilər,- buyurdu. (Hakim, Müstədrək, 4/135)

Deməli, əməllərin dəyəri sahib olduğumuz qəlbə səviyyə ilə bərabər əlaqəlidir.

Bir sözle, zikirin nuru zikir edənə nisbətindədir. Təsəvvüfi tərbiyədə də bir insanın mənavi dərəcəsi onun vird və zikrlərinin zamanla yüksəlməsi ilə deyil, halının yüksəlməsi ilə bağlıdır. Yeni ibadətlərinin qəlb və bədən əhəngi içində olması, əxlaqının, xüsusilə mərhəmətinin təkmilləşməsi insanı münasiblərində və müamələlərdə ədəb qaydalarına diqqət etməsi kimi xüsusiyyətlərə bağlıdır.

Haqq qatında meqbul olan zikir də sözədə yox, əsasən zikirdir. Yəni sözdən hələ və əmələ sərəyət edən zikirdir. İnsanın şəxsiyyət və xarakterində təsirləri qəbul edilən, saleh əməllərlə dəstəklənən zikirdir.

Osman Nuri TOPBAŞ -HAQQ DOSTLARINDAN HİKMƏTLƏR BƏYAZID BİSTAMI -1-

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

[Əgər zikir insanı tefəkkür dərinliyinə götürmürsə, qəlbi hüzura qovuşdurmursa, əxlaq təkmilləşdirmirsə, davranışlara nozakət qazandırmırsa, təqvə həssasiyyəti təlqin etmir və saleh əməllərə rəğbət artırımırsa, bu hal zikrin ədəbinə riayət etməməyin nəticəsidir.]

Bəyazid Bistami hi ziri tili ri buyurur:

"Haqqə qovuşan, sifir hörməti mühafizə etdiyi üçün qovuşmuşdur. Yolda qalan da sifir hörməti tili rərk etdiyi üçün geri qalmışdır."

[Məna: təbiiyə yoldaş olduqda nəal olmağın əhəmiyyəti ədəbi rəfiyyətdir. Haqq-Təalının riza və məhəbbətinə nəal olmaq da Onun əmrlərini itaət etmək qədər bu əmrlər "Təzim əhəmiyyəti"ni göstərməyə gərəksiz təzəminə, yəni ədəb və hörmətə yerinə yetməyə bağlıdır.]

Allah üçün ədəb edilən bəyazid bəyazid və xidməti iman əgri ilə məhəbbətə, vəcd ilə itaət etmək son dərəcə mühüm qulluq ədəbidir. Çünki Allah-Təalının bizim bəyazid və qulluğumuzla əftiyəci yoxdur.

Bəyazid Bistami hi ziri tili rizin hüzuruna qalib:

- Mənə ələ bir şey öyrət ki, qurtuluğuma vəsələ olsun! - dedikdə bəyazid bəyazid.

- Bu hi ziri tili rizin, Bunu bilmək əlim cahətdindən sənə yetir.

1. Haqq-Təalilə sənə şafq dənəməndən daha yaxındır, hər şey bəyazid bəyazid.

2. Allah-Təalının sənə əftiyəci yoxdur (Bəyazid, sənə Ona mürşad olduqun kimi bəyazid bəyazid, şafq dənəməndən daha yaxındır və saleh əməllər qılmağa çalış).¹

1. Haqq-Təalının sənə əftiyəci yoxdur (Bəyazid, sənə Ona mürşad olduqun kimi bəyazid bəyazid, şafq dənəməndən daha yaxındır və saleh əməllər qılmağa çalış).¹

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -

Yazan redaktor
24.02.15 08:56 -
